

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

POLICIJSKA POSTAJA CELJE

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** policijska postaja (v nadaljevanju: PP)
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** osebe v policijskem pridržanju¹
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** (še vedno) trije prostori za pridržanje, pri čemer sta prostora označena s številko '1' in '2' namenjena za daljša pridržanja (do 48 ur) za eno osebo, prostor označen s številko '3' pa je namenjen za krajša pridržanja (do 12 ur).² V času našega obiska v PP ni bila pridržana nobena oseba.

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** 14. 2. 2013³.
- ▶ **Skupina za obisk:** predstavnik Varuha (specialist kriminalističnega preiskovanja) in en predstavnik pogodbenih nevladnih organizacij (Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij – PIC).
- ▶ **Vsebina obiska:** razgovor z dežurnim policistom in pomočnikom komandirja, ogled prostorov za pridržanje, preveritev uresničitve naših predlogov v zvezi s prejšnjim obiskom DPM⁴, pregled dokumentacije nekaj naključno izbranih primerov pridržanja.

¹ V času od 1. 1. 2013 do dneva našega tokratnega obiska so policisti te PP odredili pridržanje za 27 oseb (v letu 2012 pa 299).

² Vsi prostori so video nadzorovani in opremljeni z govorno napravo, kar je bilo ustrezno označeno. Dostop do prostorov za pridržanje je od prejšnjega obiska ostal nespremenjen, in sicer poteka mimo dežurnega po stopnicah v klet ali neposredno z vozilom iz zadnje strani zgradbe PP. Tudi opremljenost prostorov je ostala nespremenjena. Prostora za daljše pridržanje sta opremljena z žimnico, WC s kovinsko školjko, umivalnikom s tekočo vodo in mizo, ki je pritrjena na steno. V času obiska je bila v obeh prostorih že nameščena posteljnina, odeva in vzglavnik. Tudi prostor za krajše pridržanje se od prejšnjega obiska ni spremenil.

³ Prejšnji obisk te policijske postaje je bil opravljen 17. junija 2009.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo posredovano Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) 26. 2. 2013 (poslano tudi komandirju PP v vednost), skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 4. 4. 2013, torej 37. dan po odpremi.

⁴ Takrat smo ugotovili, da je video nadzorni sistem v prostorih za pridržanje nameščen v nasprotju z Normativi za gradnjo, adaptacijo in opremo prostorov za pridržanje št. 2152-1-31/500359-2 z dne 30. 9. 2002, saj je pokrival tudi sanitarni del. DPM je zato predlagal, da se video nadzorni sistem uskladi s prej navedenimi normativi (da se iz video nadzora izvzame sanitarni del). PP v prostorih za krajše pridržanje v času prejšnjega obiska tudi ni imela nameščenih ustreznih žimnic (tam je bil zgolj tanjši armaflex podloge). V hodniku pred prostori za pridržanje ni bilo nameščenih brošur MNZ in plakata MNZ s pravicami pridržane osebe. Prav tako je bilo ugotovljeno, da sta bili slabo vzdrževani govorilnici za sprejem strank v pritličju zgradbe.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da je PP upoštevala priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, saj je bil na video nadzornem sistemu del, ki bi sicer pokrival sanitarni del prostorov za pridržanje tokrat zakrit,
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da zgolj tanke ležalne blazine (armaflex) niso dovolj, saj so bile v prostoru za krajše pridržanje tokrat nameščene tri žimnice in
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da sta čiščenja in pleskanja potrebni obe govorilnici, v pritličju zgradbe, ki sta namenjenih za sprejem strank, saj je bilo tokrat ugotovljeno, da sta bili pred kratkim prepleskani in tudi očiščeni.

DPM: kot pomanjkljivost štejemo, da prostori za pridržanje nimajo dnevne svetlobe, na kar je ob obisku v letu 2012 opozoril tudi Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (v nadaljevanju: CPT).

DPM: če drži pojasnilo sogovornikov, da se v prostor za krajše pridržanje kljub temu, da so v njem tri žimnice, namesti le po dve osebi, potem ne vidimo potrebe, da so v prostoru tri žimnice.

DPM: kot pomanjkljivost lahko štejemo, da tako hodnik, kot manjša pisarna, ki sta namenjena za sprejem pridržanih oseb, nista video nadzorovana.⁵ Zato menimo, da gre v tem primeru za pomanjkljivost, saj morebitnih navedb pridržanih ali zadržanih oseb o neprimernem ravnanju uradnih oseb z njimi na ta način ni mogoče preveriti. Predlagamo, da se to odpravi.⁶

DPM: predlagamo, da se v primeru potrebe zasega večjega števila predmetov pridržani osebi to opravi na način, iz katerega bo bolj razvidno zaporedje zaseženih predmetov (npr. se doda dodatni list – preglednica, na prvem pa se označi, da se število zaseženih predmetov nadaljuje na naslednji strani).⁷

MNZ: na PP se prostori za pridržanje nahajajo v kleti, zato dnevne svetlobe ni mogoče zagotoviti. Pomanjkljivost rešujejo z močnejšo umetno osvetlitvijo.

MNZ: obveščamo vas, da bo video nadzor nameščen do konca leta 2013, v kolikor bo obstoječi sistem video nadzora to omogočal, navedeno pa je odvisno tudi od razpoložljivih finančnih sredstev v okviru investicijskega vzdrževanja prostorov policije.

MNZ: vodstvo PP je pregledalo dokumentacijo o zasegu predmetov ob pridržanju konkretne osebe. Ugotovili so, da je bilo v spisu potrjeno o njej zaseženih predmetih, katero je označeno s številkami od 1 do 11. Tega dne je PP izvajalo postopke zoper sedem tujcev, med katerimi je bila še ena oseba z enakim

⁵ Ugotovili smo, da se sprejem pridržanih oseb opravi v hodniku pred prostori za pridržanje oziroma na koncu hodnika pred prostori za pridržanje v manjši pisarni. Na hodniku so bile nameščene omare, v katerih se je hranila rezervna posteljnina, odeje, vzglavniki, copati za enkratno uporabo, brisače in hladni obroki (tipa – A1, A2, A3, B1, B3 in, C3), katerih rok uporabe je bil ustrezen. V hodniku je bila tudi miza, na kateri je bila brošura MNZ s pravicami pridržane osebe, seznam odvetnikov z dne 13. 1. 2013, kopije obvestila pravic pridržane osebe. Na stenah hodnika je bilo nameščenih šest plakatov s pravicami pridržane osebe. Tudi manjša pisarna na koncu hodnika (namenjena za sprejem pridržanih oseb) je bila opremljena z mizo, stolom, pisalnim strojem in telefonom, ki omogoča zunanji klic. Tudi v tem prostoru je bil nameščen seznam odvetnikov z dne 13. 1. 2013.

⁶ Nadalje smo še posebej izpostavili, da je tudi Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ob obiskih v Sloveniji že pozval, da se sprejmejo ukrepi, s katerimi se bo zagotovilo, da se elektronska oprema za beleženje policijskih postopkov redno uporablja. Kot je opozoril Odbor, elektronsko snemaje (avdio in/ali video) policijskih razgovorov namreč predstavlja pomembno dodatno varovalko zoper grdo ravnanje s pridržanimi osebami, ki lahko zagotovi popoln in avtentičen zapis postopka razgovora in s tem močno olajša preiskavo kakršnihkoli trditvev o grobem ravnanju. To je zato v interesu tako oseb, s katerimi naj bi policija grdo ravnala kot tudi policistov, če so soočeni z neutemeljenimi trditvami, da so bili vpleteni v grdo ravnanje. Elektronsko beleženje policijskih razgovorov prav tako zmanjšuje možnost, da bi pridržane osebe kasneje lažno zanikale, da so podale kakršnekoli izjave.

⁷ Pri pregledu naključno izbranih primerov posameznih pridržanj večjih nepravilnosti ni bilo ugotovljenih. Izpostavili pa smo, da smo pri pregledu pridržanja ene izmed oseb (24. 1. 2013, med 14.15 in 16.00 uro, na podlagi drugega odstavka 43. člena Zakona o policiji) ugotovili, da je bilo pridržani osebi zasežena večja količina različnih predmetov, ki jih pridržana oseba v času pridržanja ne sme imeti pri sebi. Policist, ki je opravljal zaseg predmetov, je tako izpolnil tri obrazce Potrnila o zasegu predmetov pridržani osebi. Na prvem obrazcu je navedel predmete od številke 1 do 9, na drugem od 10 do 15 in na tretjem pa od 1 do 3, vsi pa so bili zaključeni z zadnjo

priimkom. Nikomur od teh sedmih oseb pa ni bilo zaseženo 15 predmetov oziroma ne obstaja potrdilo iz katerega bi bilo razvidno, da je bilo zaseženo 15 predmetov. Potrdilo o zasegu predmetov od 1-9 je bilo izdano drugi osebi in je bilo vrnjeno v njen spis, potrdilo o zasegu predmetov od 1-3 je bilo izdano tretji osebi in je bilo vrnjeno v njegov spis, potrdilo o zasegu predmetov od 1-5 je bilo izdano četrti osebi in je bilo vrnjeno v njegov spis, prav tako je bilo potrdilo o zasegu predmetov od 1-5 vrnjeno v spis osebe z enakim priimkom.

DPM: predlagamo, da se dežurne policiste opozori na dosledno izpolnjevanje vseh rubrik uradnega zaznamka.⁸

MNZ: v zvezi s konkretnim primerom pridržanja je vodstvo PP takoj uredilo, da je dežurni policist uradni zaznamek podpisal, vse ostale dežurne policiste pa opozorilo na dosledno izpolnjevanje vseh rubrik uradnega zaznamka.

vpisano številko zaseženega predmeta. Iz tako izpisanih potrdil o zasegu predmetov pridržani osebi (predvsem drugega, ki je zaključen s številko 15) ni razvidno, da je policist s tem vštel tudi prvo potrdilo, na katerem so navedeni zaseženi predmeti od številke 1 do 10.

⁸ Pri pregledu pridržanja ene izmed oseb (28. do 30. 12. 2012, med 22.15 in 15.20 uro, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) smo tudi ugotovili, da uradnega zaznamka o pridržanju dežurni policist ni podpisal na drugi strani (ob zaključku pridržanja).